

Sygn. akt: XV GU 855/19

POSTANOWIENIE

Bydgoszcz, dnia 15 lipca 2020r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, Wydział XV Gospodarczy

Przewodniczący: Sędzia Dorota Podolska-Skwierczyńska

Protokolant: sekretarz sądowy Paulina Bąkowska

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2020r. w Bydgoszczy

na rozprawie sprawy z wniosku dłużnika P. J. nieprowadzącego działalności gospodarczej o ogłoszenie upadłości

postanawia:

oddalić wniosek.

UZASADNIENIE

Dłużnik P. J. złożył wniosek o ogłoszenie jego upadłości jako osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. W uzasadnieniu wnioskodawca wskazał, iż prowadził działalność gospodarczą. Jego sytuacja pogorszyła się z powodu narodzin niepełnosprawnego dziecka. Żona wnioskodawcy wystąpiła o alimenty na długo przed rozwodem. Po rozwodzie wnioskodawca związał się z kolejną kobietą, z którą miał kolejnego syna. W ramach działalności gospodarczej wnioskodawca prowadził też duży projekt ocieplenia bliku w miejscowości S., za który nie otrzymał wynagrodzenia, a wskutek błędu doradcy finansowego musiał zapłacić znaczny podatek. Kolejny związek wnioskodawcy rozpadł się i musiał płacić kolejne alimenty. W poszukiwaniu pracy wyjechał za granicę. Z powodu długów wnioskodawca popadł w depresję. Od 6 lat jest w nowym związku i ma trzeciego syna.

Na rozprawie dłużnik podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 15 lipca 2007r. dłużnik zarejestrował działalność gospodarczą pod nazwą Firma (...), której przedmiotem były roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych.

Dowód : okoliczności bezsporne, a ponadto

- informacja z (...) k 73.

Działalność gospodarcza dłużnika została wyrejestrowana w dniu 05 lutego 2014r.

Dowód : okoliczności bezsporne, a ponadto

- informacja z (...) k 73.

W okresie prowadzenia przez dłużnika działalności gospodarczej w latach (...) powstały, niespłacone dotychczas, zobowiązania dłużnika wobec m.in. (...) i innych wierzycieli na kwotę ponad 50 tys. złotych oraz zobowiązania wobec wierzycieli alimentacyjnych na kwotę ponad 100 tys. zł. Jedną z przyczyn złej sytuacji majątkowej dłużnika był fakt realizacji około (...) prac na budowie w miejscowości S., za które to prace nie otrzymał zapłaty, ale wskutek błędnej informacji doradcy podatkowego został zobowiązany do zapłaty podatku w kwocie 34 tys. zł. Na rzecz zaległości podatkowych został zlicytowany samochód uczestnika i zajęte konto. Celem utrzymania działalności dłużnik zaciągał kolejne zobowiązania. Aktualnie dłużnik nie ma zaległości podatkowych.

Dowód : zestawienie zobowiązań k 3v i 5, tytuły egzekucyjne i wykonawcze oraz informacje o zadłużeniu 14- 38

Mimo pogłębiających się problemów finansowych dłużnik nigdy nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości jako przedsiębiorca. Natomiast w dniu (...). wyrejestrował działalność gospodarczą, którą prowadził jako osoba fizyczna.

Dowód : okoliczności bezsporne, a ponadto

- informacja z (...) k 73,
- zeznania dłużnika na rozprawie w dniu (...) k 74-75.

Dłużnik z trzech związków miał trzech synów. Najstarszy niepełnosprawny zmarł w (...) Aktualnie dłużnik żyje w konkubinacie i wychowuje 5 letniego syna. Dłużnik pracuje dorywczo i zarabia 1000 zł miesięcznie. Dłużnik jest zdrowy.

Dowód : zeznania dłużnika na rozprawie w dniu(...). k 74-75.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych przez dłużnika, informacji z (...).

Sąd ocenił zeznania dłużnika jako wiarygodne, konsekwentne, spójne i znajdujące potwierdzenie w zebranym w niniejszej sprawie materiale dowodowym, a przede wszystkim w treści dokumentów. Dlatego też sąd nie znalazł podstaw do ich kwestionowania i oparł na nich ustalania stanu faktycznego.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie przesądzić trzeba, czy w stosunku do dłużnika zastosowanie mają przepisy o upadłości konsumenckiej na podstawie art. 491¹ ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 498 ze zm., dalej określanej jako p.u.).

Zgodnie z art. 10 p.u. upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Definicja niewypłacalności została zawarta w art. 11 p.u., który stanowi, iż dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (art. 11 ust. 1 p.u.). Z kolei na mocy art. 491¹ p.u. przepisy działu tytułu piątego ustawy stosuje się do osób fizycznych, których upadłości nie można ogłosić zgodnie z przepisami działu II tytułu I części I.

Z istoty porządku prawnego wynika, że każdy powinien wykonywać swe wymagalne zobowiązania w terminie. Jeżeli zatem dłużnik nie wykonuje ciążących na nim wymagalnych zobowiązań, wówczas jest niewypłacalny, co stwarza podstawę ogłoszenia go upadłym. Bez znaczenia też jest, czy są to zobowiązania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą czy zawodową, czy też inne zobowiązania. (por. F. Zedler , Komentarz do art. 11 p.u.n., [w:] A. Jakubecki, F. Zedler, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Zakamycze, 2003.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy jednoznacznie, iż po stronie dłużnika P. J. zachodzi przesłanka, o której mowa powyżej. Analiza informacji podanych przez dłużnika pozwoliła ustalić, że niewątpliwie zaprzestał on wykonywania wymagalnych zobowiązań. Dłużnik posiada obecnie zadłużenie wobec kilku wierzycieli. Zobowiązania te zostały zaciągnięte w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą dłużnika.

Pomimo wystąpienia przesłanki niewypłacalności, która została omówiona powyżej ogłoszenie upadłości w niniejszej sprawie było niemożliwe z uwagi na zaistnienie przesłanki negatywnej określonej treścią art. 491⁴ ust. 2 pkt. 3 p.u.

Z cytowanego przepisu wynika bowiem, iż sąd oddala wniosek o ogłoszenie upadłości, jeżeli w okresie 10 lat przed dniem zgłoszenia wniosku dłużnik mając taki obowiązek, wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Obowiązek i termin złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości reguluje art. 21 p.u. w brzmieniu obowiązującym przed 01.01.2016r., gdyż stan niewypłacalności dłużnika zaistniał przed rokiem 2016. Zgodnie ze wskazanym przepisem dłużnik - przedsiębiorca jest zobowiązany, nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wnioski o ogłoszenie upadłości.

Niewątpliwie dłużnik w niniejszej sprawie prowadził działalność gospodarczą od (...) do (...). Stan niewypłacalności powstał już w 2009r., gdyż jak wynika ze spisu wierzycieli dłużnik od 2008r. miał zaległości w płatnościach dla ZUS-u oraz innych wierzycieli. Zatem dłużnik w terminie 14 dni od daty powstania niewypłacalności powinien był złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości. W przedmiotowej sprawie, w ocenie sądu, winno to mieć miejsce w 2009r. Dłużnik miał świadomość istniejącego zadłużenia, o czym świadczą jego zeznania i wyjaśnienia zawarte we wniosku. Mimo istnienia zadłużenia dłużnik zaciągał kolejne zobowiązania. Nie złożył jednak wniosku o ogłoszenie upadłości, lecz wyrejestrował ją w (...)

Bezspornym jest więc, iż niewypłacalność dłużnika powstała w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej jak i fakt, iż wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnik jako przedsiębiorca nigdy nie złożył, choć przepisy prawa nakładały na niego taki obowiązek.

Mimo istniejącego już od 2009r. stanu niewypłacalności, dłużnik nie złożył - na zasadach przewidzianych dla przedsiębiorców - wniosku o ogłoszenie upadłości w ciągu dwóch tygodni od dnia, w którym wystąpiły ku temu podstawy. Wniosku o ogłoszenie upadłości dłużnik nie złożył również w kolejnych miesiącach, które upłynęły od zaistnienia ku temu przesłanek do czasu wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej. Dłużnik naruszył tym samym obowiązek wynikający z art. 21 ust. 1 pun. Od naruszenia tego obowiązku do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości w niniejszej sprawie (na zasadach przewidzianych dla osób nieprowadzących działalności gospodarczej) minęło przy tym mniej niż dziesięć lat.

W świetle powyższych okoliczności wyłoniła się podstawa oddalenia wniosku P. J. wskazana w art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 p.u. Podkreślić należy, że przepis ten obliguje sąd do oddalenia wniosku dłużnika, który mając taki obowiązek, wbrew przepisom ustawy nie zgłosił w terminie wniosku o ogłoszenie upadłości. Jak słusznie wskazuje się w piśmiennictwie, w praktyce przepis ten -wyłącza możliwość umorzenia w trybie przepisów konsumenckich zobowiązań z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, chyba że od dnia, w którym dłużnik przestał być podmiotem, o którym mowa w art. 21 PrUpN, minęło 10 lat (P. Zimmerman, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2015, s. 1094). Taki przypadek miał niewątpliwie miejsce w niniejszej sprawie.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy pozostawały natomiast powoływane przez dłużnika przyczyny niedopełnienia wspomnianego obowiązku. P. J. wskazał mianowicie w toku wysłuchania, że nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości, gdyż nie miał wiedzy, że ciąży na nim taki obowiązek. Będąc profesjonalnym uczestnikiem obrotu gospodarczego, wnioskodawca winien był zdawać sobie sprawę z ciężących na nim obowiązków, w tym z obowiązku złożenia we właściwym czasie wniosku o ogłoszenie upadłości, a co za tym idzie – winien ponieść przewidziane przywołanym przepisem konsekwencje zaniedbań w tym zakresie. Dodać należy, że dłużnik przez kilka lat prowadził działalność gospodarczą wymagającą, spełniania licznych wymagań przewidzianych przepisami prawa. Dłużnik nie może zatem skutecznie powoływać się w niniejszej sprawie na niezajomość obowiązku wynikającego z art. 21 ust. 1 pun.

Rozważyć należało zarazem, czy nie zachodził w rozpoznawanej sprawie określony w przepisie art. 491⁴ ust. 2 pu wyjątek od zasady obligatoryjnego oddalenia wniosku dłużnika w przypadkach wymienionych w pkt 1-4. Odstępstwo od tej zasady ustawodawca przewidział w przypadkach, gdy przeprowadzenie postępowania jest uzasadnione względami słuszności lub względami humanitarnymi. W literaturze słusznie wskazuje się, że przesłanki negatywne z ust. 2 i 3 nie mają charakteru bezwzględny. Ustawodawca wziął pod uwagę, iż okoliczności powyższe, będące kategorią obiektywną, mogą zaistnieć w różnych warunkach (np. kalectwo, choroba, niezawiniona utrata źródeł zarobkowania i obiektywna niemożność powrotu do poprzedniego stanu, itp.). Za odwołaniem konsumenta mogą

więc przemawiać silne argumenty o charakterze społecznym, słusnościowym czy humanitarnym (P, Zimmerman, Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz, op.cit., s. 1095).

Nie ulega wątpliwości, że „względy słusności” i „względy humanitarne” to pojęcia nieostre, których wykładnię ustawodawca pozostawił orzecznictwu oraz doktrynie. Zważywszy na to, że jako regułę ustawodawca przyjął oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości w razie zaistnienia którejs z przesłanek określonych w art. 491⁴ ust. 2 pkt 1-4 pu, a przeprowadzenie postępowania upadłościowego w takich sytuacjach jest wyjątkiem od tej reguły, przyjęć należy, że „względy słusności” lub „względy humanitarne” powinny być okolicznościami doniosłymi, związanymi ze szczególnie trudną sytuacją życiową dłużnika. Podkreślić należy przy tym, że sytuację tę należy oceniać na tle innych niewypłacalnych dłużników będących konsumentami, albowiem jako trudną ocenić można by sytuację w istocie każdego niewypłacalnego podmiotu. Skorzystanie ze wspomnianego dobrodziejstwa wymagałoby zatem ustalenia, że sytuacja życiowa dłużnika odbiega dalece na niekorzyść od sytuacji innych niewypłacalnych dłużników. Nie ulega zatem wątpliwości, że do okoliczności uzasadniających powołanie się na „względy słusności” lub „względy humanitarne” należałoby zaliczyć - tytułem przykładu - kalectwo dłużnika, jego ciężką chorobę, bezdomność, brak możliwości zarobkowania lub inne podobne okoliczności o nadzwyczajnym charakterze. Do „względów słusności” należałoby zarazem zaliczyć inne szczególne okoliczności, które sprawiałby, że oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości, pomimo stwierdzenia którejs spośród przesłanek negatywnych określonych w art. 491⁴ ust. 2 pu kłóciłoby się z poczuciem sprawiedliwości.

Dokonując wykładni wspomnianych pojęć warto zwrócić również uwagę na uzasadnienie projektu ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., póź. 1306), w którym wskazano, że projekt ustawy uwzględnia okoliczność, że w niektórych rzadkich przypadkach całkowicie nierealistyczne będzie oczekiwanie od dłużnika zaspokojenia wierzycieli w jakimkolwiek stopniu. Sytuacja taka występuje w przypadku dłużników całkowicie pozbawionych możliwości zarobkowania, w szczególności wskutek ciężkiej choroby lub niepełnosprawności uniemożliwiającej podjęcie pracy. Względy humanitarne uzasadniają umorzenie zobowiązań takich osób także wtedy, gdy nie będą one w stanie zaspokoić wierzycieli nawet w nieznacznym stopniu (Sejm RP VII kadencji, nr druku: 2265). Zatem w przypadku wyłonienia się przesłanki określonej w art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 pu zasadą jest oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej, a zastosowanie klauzuli słusności lub humanitaryzmu stanowi odstępstwo od tej zasady i powinno mieć podstawę w wyjątkowej sytuacji dłużnika.

W ocenie sądu względy słusności czy względy humanitarne nie mogły wpływać na ocenę okoliczności niniejszej sprawy. Dłużnik nie przytoczył we wniosku ani w swych zeznaniach żadnych okoliczności, które przemawiać by mogły za zastosowaniem wobec niego zasad słusności lub humanitaryzmu. Wnioskodawca miał wprawdzie niepełnosprawnego syna, lecz okoliczność ta nie pozostawała w żadnym związku z jego zadłużeniem. W zeznaniach dłużnik ograniczył się do stwierdzenia, iż jego kłopoty finansowe rozpoczęły się wraz z brakiem zapłaty za pracę w miejscowości S.. Wówczas rozpoczęły się jego kłopoty z regulowaniem zobowiązań.

Wskazać należy, że twierdzenia dłużnika ani zebrane dowody nie wystarczały, by przyjąć, że obecna sytuacja życiowa P. J. uzasadnia skorzystanie przez niego z dobrodziejstwa zastosowania zasad słusności czy humanitaryzmu. Podkreślić należy, że stosownie do art. 316 § 1 kpc w zw. z art. 361 kpc i art. 35 pu Sąd obowiązany był wziąć za podstawę postanowienia stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Przez stan rzeczy należy przy tym rozumieć zarówno stan prawny, jak i istniejące wówczas okoliczności faktyczne.

Rozważając, czy przeprowadzenie postępowania upadłościowego jest uzasadnione względami humanitarnymi, należało zatem wziąć pod uwagę sytuację rodzinną, majątkową i zdrowotną uczestniczki istniejącą w czasie orzekania, jak również widoki na przyszłość. Badając, czy przeprowadzenie postępowania upadłościowego jest uzasadnione względami humanitarnymi, Sąd wziął również pod uwagę, że uczestnik nie jest osobą znajdującą się na skraju ubóstwa. Dłużnik jest zdrowy, w sile wieku, pracuje, jego konkubina również pracuje. Nie zachodzą zatem w jego życiu żadne szczególne okoliczności które stanowiłyby podstawę do skorzystania z klauzuli słusności czy humanitaryzmu.

Z kolei perspektywa prowadzenia przeciwko dłużnikowi egzekucji (w przypadku uzyskania dochodów podlegających egzekucji), jak również zwiększenie się zadłużenia o odsetki oraz koszty postępowania, należą do typowych następstw niewypłacalności i nie czynią sytuacji P. J. gorszą od sytuacji innych dłużników.

Reasumując, sytuacja rodzinna, życiowa, stan zdrowia i wiek wnioskodawcy nie pozwalają przyjąć, że znajduje się on w sytuacji wyjątkowo trudnej w porównaniu z sytuacją wielu innych niewypłacalnych dłużników, wśród których nie brakuje przecież osób zmagających się z różnego typu problemami zdrowotnymi, czy też rodzinnymi. W tym stanie rzeczy nie sposób przyjąć, by spełnione zostały przesłanki odstąpienia od reguły przewidzianej w art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 pu. Co więcej - ewentualne ogłoszenie w ustalonych okolicznościach upadłości P. J. stanowiłoby wyraz niczym nieuzasadnionego premiowania dłużnika, który - będąc niewypłacalnym przedsiębiorcą - nie dopełnił obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Podleganie rygorom upadłości przedsiębiorcy lub konsumenta nie zależy od wyboru dłużnika. Ustawodawca nie daje przedsiębiorcy możliwości wyboru rodzaju upadłości - dziś jako przedsiębiorca a jutro po wyrejestrowaniu jako konsument. Ustawodawca przewiduje dwa różne rygory upadłości. Jeden nakłada na niewypłacalnego przedsiębiorcę obowiązek poddania się kontroli sądu w przypadku zaistnienia przesłanek do ogłoszenia upadłości, a drugi daje niewypłacalnemu konsumentowi możliwość złożenia wniosku o upadłość.

Nie wyłoniły się też w niniejszej sprawie okoliczności, które nakazywałyby przyjąć, że oddalenie wniosku klóciłoby się z poczuciem sprawiedliwości. Zauważyć należy, że uchybienie, którego dopuścił się uczestnik nie zgłaszając wniosku o ogłoszenie upadłości, było o tyle istotne, iż stan jego niewypłacalności pogłębiał się w kolejnych miesiącach i latach, które upłynęły od zaistnienia stanu niewypłacalności. Zważyć również należy, iż w obecnej dobie wirtualnego dostępu do informacji, uzyskanie wiadomości o możliwości złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, wymagało dochowania minimum staranności przez przedsiębiorcę należycie dbającego o swoje i swoich wierzycieli interesy.

Powyższe względy powodują, że stopień nierzetelności dłużnika, w okresie prowadzenia działalności gospodarczej uznać należy za wysoki.

Uczestnik nie powołał zarazem w toku postępowania o ogłoszenie upadłości jakichkolwiek innych wyjątkowych okoliczności, które nakazywałyby przyjąć, że za przeprowadzeniem postępowania upadłościowego przemawiają „względy słuszności” lub „względy humanitarne”. Brak było zarazem podstaw, by dalsze postępowanie w tym kierunku prowadzić z urzędu. Stosownie do art. 6 kc oraz art. 232 kpc w zw. z art. 35 pu to na wnioskodawcy spoczywa bowiem ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne, jak również obowiązek wskazywania dowodów dla stwierdzenia tych faktów. W myśl art. 3 kpc w zw. z art. 35 pu dłużnik był też obowiązany przedstawiać dowody.

W świetle powyższych rozważań Sąd stwierdził, że nie zachodziły wystarczające podstawy, by poczynić odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 49 1⁴ ust 2 pkt 3 pu. Raz jeszcze podkreślić należy, że regulacja umożliwiająca ogłoszenie upadłości dłużnika w powyższym przypadku w oparciu o „względy słuszności” lub „względy humanitarne” ma charakter wyjątkowy, a tym samym opisane wyjątki nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający.

W świetle powyższych okoliczności wniosek dłużnika podlegał oddaleniu na podstawie art. 491⁴ ust. 2 pkt 3 pu.

Sędzia Dorota Podolska-Skwierczyńska

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)